

Чурапчыга күн тахсар!

12+
375
ЧУРАПЧА
1648-2023

Чурапчы улуунун хаһыата
От ыйын 7 күнэ, 2023 сыл, бээтинсэ
№ 26 (11903)

стр. 2

УЛУУСКА - БУ КҮННЭРГЭ

«СОФИМ» тутар этэрээт 50 сылын авто-тур тэрилиннэ

стр. 3

СЭРГЭХ ДЬАҤАЛ

Үбүлүөйдээх выпускниктар көрсүһүүлэрэ

стр. 4

ҮЙЭТИТИИ

«Чуораанчык» уһуйаанна Мария Спиридонова аатын ингэрдилэр

стр. 3

Чурапчы улуунугар үөрэхтэригэр уһулуччу ситиһиилээх үөрэнээччилэри чиэстээтилэр

ТЭТТИК СОНУННАР

Сэмэн Ноһоруодан улуу аатыгар сүгүрүйэн

Бу күнүргэ суруйааччы Дмитрий Пономарев-Дьолуолаах кэлэн киин библиотекаҥа абааччылары кытары көрүстэ. Ону таһынан Чурапчыга, Хатылыга мусойдарга сырытта, Көйүрүлүү пламятинныгар сибэкки дьөрбөтүн уурда. Бэлэттэн эттэххэ, Дьолуолаах Чурапчы көһөрүлүүтүн кэспир «Биһи» дигэн сэхэнэ аастыт сыл бастыт айымньытынан ааттаммыта. Киин биһир дойдулаахпыт, саха чулуута Сэмэн Ноһоруодан улуу аатыгар сүгүрүйэн, киин торообут сырыт-уотугар Болтоҥоҕо Чуораанчыт алааһыгар кэлэ сырытта.

Чурапчыттан Тимур Куличкин информатика предметигэр 100 баалы ылары ситистэ

Чурапчы улуунун баһылыга Степан Саргыдаев, аан маҥнай дуоһунаһыгар үлэллэн киирэн баран үөрэнээччилэри кытары көрсүһүүтүгэр: «ЕГЭ-бэ 100 баалы ылан көрдөрүт эрэ, мин эһиэхэ эрэлиг улахан», - дьэбитин өйдүү биэрэбит.

Ити эһиит тыллара бүтүн туоллулар. Ол курдук быһылгы сыллаахха Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназиятын саамай үрдүкү көрдөрүүдөх выпускнига, норуокка биллэринэн вундеркинд уол Артем Куличкин информатика курдук уустук предметкэ 100 баалы ылан барыбытын улаханнык үөртэ. Бу туһунан СӨ Ил Дархана Айсен Николаев бэйэтин телеграм-ханаалыгар эмнэ эбэрдэлээн турар.

Артем информатикаҥа учууталынан, СӨ үөрэтиринин туйгуна, 2014 сыллаахха Дьоккуускай куоракка ытыллыбыт «Профи-учитель» өрөспүүбүлүкэтээҥи деловой оонньуу финалиһа Прокопий Прокопьевич Захаров буолар.

Чурапчыга оскуола быһылгы выпускнига суол саахалыгар түбэстэ

От ыйын 1 күнүгэр, сарсыарда 4 чааһы ааһыта Чурапчы сэлэниһэтигэр быһыл оскуолаҥа бүтэрибит кыһа, «Регулмото» матасылыкка табаарыһын кэнигэр олоодо сылдьан, уруулун кыһан тулпакка суолтан көтүлэр.

Ити саахал түмүгэр, кыһа улахан эчэйинни ылан хирургическай отделениһа киирдэ. Төһө эмгэ өйдөтөр-үөрттэр үлэ барарын үрдүнэн, бырааба суох матасылыкка ытыты күнүгэ тахса турар.

Анал бырааба суох, тиксэниһэ уруулугар олоруу иһин 5-тэн 15 тыһ. солк дыһа ыстараал, мотошлема суох сылдьан матасылыкка ытыты иһин 1 тыһ. солк ыстараал, бырааба суох кинигэ матасылыкка уларсыйы иһин 30 тыһ. солк ыстараал буоларын итээнэ атылаһыт тыраансаарын 10 күн иһигэр ГАИ учуутугар туруохтааһын туһунан өссө тоғул санаһыт.

Убаастаһылаах Чурапчы улуунун олохтоохторо, чуолаан төрөппүттэр, саастарын ситэри туола илик уонна тиксэниһэни ытытарга быраал ыла илик ободорутугар матасылыкка, массынаны атылаһан бэрбэкиһигэр, уларсыбааккалар субэниһигэр!

Анал бырааба суох тиксэниһэ ханнык бабарар уруулугар олоор булгуччу бобулар! Кыһас сайыммытын чэһэн туруктаах, үчүтэй настырыаһылаах атаарарытыгар баҥарабыт!

Чурапчыга күн-дьыл туруга

От ыйын 7 күнэ БЭЭТИНСЭ

От ыйын 8 күнэ СУБУОТА

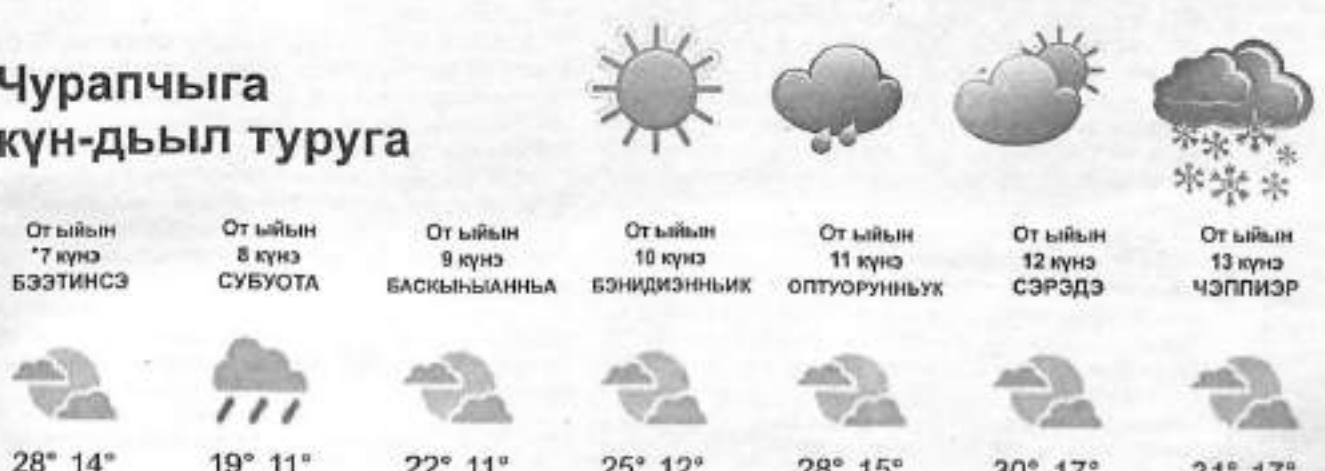
От ыйын 9 күнэ БАСКЫҤААННА

От ыйын 10 күнэ БЭНИДИЭННЬИХ

От ыйын 11 күнэ ОПТУОРУНЬУХ

От ыйын 12 күнэ СЭРЭДЭ

От ыйын 13 күнэ ЧЭППИЭР

28° 14°
19° 11°
22° 11°
25° 12°
28° 15°
30° 17°
31° 17°

БЭЛИИТИКЭ

Александр Жирков: Саха сирэ Евразия норуоттарын түмсүүлэригэр толору кыттар кыахтаах

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнин бастакы вице-спикерэ Александр Жирков Сбэ ыйын 23-24 күннэригэр норуоттар икки ардыларынааҕы иккис Евразийскай Форумга кыттыны ылла.

Горнай Алтай куоратыгар ытыллыбыт Форумга Иран өрөспүүбүлүкэтин Россияга Посола Казем Джалали, Таджикистан, Узбекистан, Монголия, онтон да атын дойдулар уонна Россия субъектарын бэрэстэбинэтигэр, ону тэнэ РФ Федерация Сэбиэтин сенатордара, Государственной Дума депутаттара, культура, наука деятеллэрэ кыттынылар.

Норуоттар икки ардыларынааҕы Форум Аан дойдуга билигин үөскээбит быһылыа-майгыга Евразия норуоттара бэйэ-бэйэлэрин өйдөбөр, дойдулар икки ардыларынааҕы гуманитарнай (культура, искусство, наука, үөрэх, литература, норуот дипломатията, онтон да атын) хайыскаларга ситими олох-

сатар уонна сайыннаар суоллары көрдүүр аналлаах. Билигин турар, билигин дойдубут истинник саҥа ситимнэр үөскүүдүрүгэр, тэриллэлэригэр улахан болгомто уурар.

Форум үлэтин Горнай Алтай өрөспүүбүлүкэтин баһылыга Олег Хорохордин уонна Евразия норуоттарын Ассамблеятын Генеральнай Сүбэтин чилиэнэ Иван Белеков салайан ытыттылар. Түмсүүтэ Иран өрөспүүбүлүкэтин Россияга Посола Казем Джалали, ЮНЕСКО иннинэ Амаарах савна Посола академик Александра Очирова, РФ Государственной Думатын СНГ дойдуларыгар комитетын бэрэсэдэтэлин бастакы солбуулаачыта Константин Затулин, онтон да атыттар Евразия норуотта-

рын икки ардыларыгар өйдөһүү, өйдөһүү суолун тобулууга этиилэрэ мустубут дьон болгомтоһун тарта.

Александр Жирков бэйэтин этиитигэр буола турар Форум суоптатын анаан бэлиттээтэ. «Дьон бэйэ-бэйэтин кытта биһэс, күөсэс, өйдөһө сатыыр бабата муугура суох, — дьэтэ Саха сирин бэрэстэбинэтигэр, — норуоттар, судаарыстыбалар икки ардыларыгар, дыһтар, эмиз онуук. Билигин Аан дойдуга үөскээбит быһылыа-майгы содулугар уруксу өттүгэр олохсуйбут уонна балайда үчүгэйдик, көдүүстээхтик үлэлээн кэлбит үтүс гуманитарнай институттар малтөөтүлэр, ыларда кыараата. Итинник быһылы ор барыа суоҕа. Саҥа суоллар, саҥа хайыскалар аһыллан иһиэхтэрэ. Онуока бу

билиги Форуммут бэйэтин тустаах миэстэтин эмиз булуох тустаах».

Евразия эйгэтигэр киирэр дойдулар икки ардыларыгар сыһыан эриэ дьхөн буобатах. Политика, экономика эйгэтигэр эрэ буолбакка, гуманитарнай хайыскаларга эмиз илин-кэлин түсүһүү тахса турар. Атын-атын түмсүүлэр үөскүүдүр, хас бириэни дойду бэйэтин сүрүн илтириэтин үрдүктүк тутар, харыстыыр, көмүскүүр. Форум сорох кыттылаахтар итинтэн дыксиниллэрин, иннинки өттүгэр хардарыта өйдөһүүтэ мэлэйдэр үөскүүдүрүн сөбүн туһунан биллэрдилэр. Ол курдук, Алтайга тэриллибит норуоттар икки ардыларынааҕы гуманитарнай Форумга маарынныыр бибискэлээх түмсүүлэри Россияга эрэ буолбакка, Турция, Китай, Монголия, Кыргызстан, онтон да атын Евразия дойдулара тэрийэн эрэллэр. Александр Жирков ити туһунан бэйэтин санаатын Форум

кыттылаахтарыгар эмиз тириэртэ. «Биһиэнигэр маарынныыр түмсүүлэр атын дойдуларга бааллар, баар буола да туруохтара. Онтон аһары ороһулар сатаммата буолуоҕа. Атын түмсүүлэри биһиги бобор, болсор кыахпыт суох. Оччотугар, кинилэри кытта өйөһө, биһир эбэтэр майгылыһаар суолу тобула сатыахтаахпыт. Маныаха бытаарар, олорон биһэр сатаммат. Ким кэтэһин, олохтоохтук хамсаан, ол ордух ситиһиниэх буолуоҕа».

Түмүтэ Саха сирин бэрэстэбинэтигэр омуутар, норуоттар икки ардыларыгар диалог төһө кыалларынан киир, үтүс норуоту, омууту хабар буолуохтааҕын анаан бэлиттээтэ. «Билигин тыһааһынаах быһылы-майгы үөскээбит биһир төрүүтэ — дьон киирэр өйдөспөтөҕө уонна киирэр сүбээн дьаһамматтаа буолар, — дьэтэ Александр Жирков, — ити куттал билигин да баар. Норуоттар икки ардыларыгар хардарыта өйдөһүүнү үөскөтүгэр гуманитарнай диалог эйгэтигэр тоһо кыалларынан киир уонна аһыаһыттан-элбэһиттэн тутулуга суох, тоһо кыалларынан элбэх омууту кыттыһынара, хаба сатыахтаах».

Ил Түмэни пресс-сулууспата.

УЛУУСКА - БУ КҮННЭРГЭ

Чурапчы 375 сылын көрсө муоста арыллыыта

От ыйын 3 күнүгэр Чурапчы нэһилиэгэр Чурапчыгааҕы Аграрнай-техническэй колледж кэлэктибэ Чурапчы 375 үбүлүйдэх сылынан муоста онорон бэлэх уунна.

Бу муоста Тракторная уулуссага улахан аппаны бөлүүрүс көмө буолар. Саҥа тутуу үөрүүлээх арыллыытыгар Чурапчы олохтооҕо Ольга Монастырева, колледж дириэктэрэ Василий Гудиев уонна нэһилиэк баһылыга Владимир Сивцев ыалдьыттылар, аалай диктэни быстылар. Муостаны Чурапчы колледжын учууталлара уонна мастардара 2 нэһилээ устата онорон бүтэрдилэр.

Өссө инники былаанга «Чурапчы» ТХПК тэриһтэҕэ үрэни туоруур муоста онорон биһэри баар.

Бу муоста «Аллея славы» дигэн бырайыагынан 9-с кылаас оҕотун баҕа санаатынан оҥоруллан турар. Ол курдук, былыр-былы 2022 сылга тротуар, быһыл муоста киирдэ, эһил плакаты, баннердары олоххо киллэрбэттэхтэр.

Чурапчы нэһилиэгэ күтүн күн сайдан иһэр. Ол курдук Чурапчы 375 сылын көрсө нэһилиэкпит тэбэр сүрүбэр Ленин болуоссатын өрөмүөннээһини саҕалаабылар.

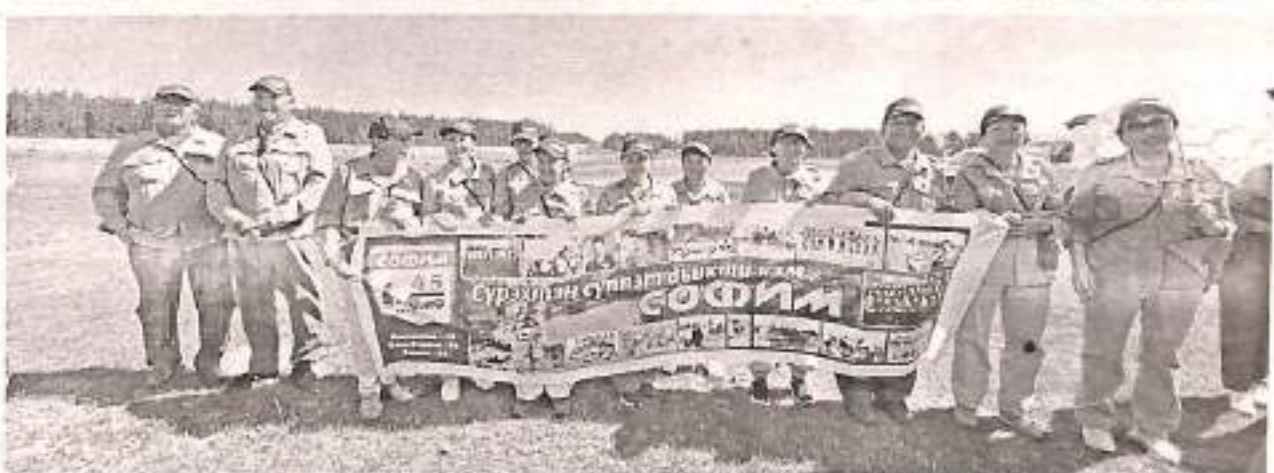
Бырайыак ааптардара этэллэринэн, общественной территория тыа сирин бары ирдэбинигэр элпээтээбэт. Маныа араас тэрээһиннэри ыларга оборудование тийиһэт. Онон сотору кэминэн болуоссаппытыгар элбэх функциялаах павильон, смотровой площадка, кыра архитектурнай формалар тутуллалара былаанналар. Ону таһынан ылык уонна сатыы дьон сыллар суоллара, кураанах фонтан оҥорулуохтаах, аныгылыы сырдыкты, сцена, ураты уулусса мизбэлэ баар буолуохтара. Чурапчыбыт киһи болуоссата киирэйиэ, ураты тупсабай көстүүтүнүн дьону-сэргэни үөрдүө.

Күтүн күн нэһилиэкпит тупсан, сайдан истии!

Алина ДИОДОРОВА.

«СОФИМ» тутар этэрээт 50 сылынан авто-тур тэрилиннэ

От ыйын 3 күнүгэр Мугудай нэһилиэгэр биһир ураты сэргэх дьаһал буолан ааста. Ол курдук, эдэркээн саастарыгар Дьокуускайга судаарыстыбаннай университет физико-математическай салаатыгар үөрэнэ сылдьан устудьуоннар тутар этэрээттэрин тэрийэн араас сирдэринэн үлэлээбит-хамсаабыт дьон мустан «СОФИМ» 50 сыллаах үбүлүөйүн чэрчитинэн, Үлэ, Педагог уонна уһуйааччы сылынан Дьокуускайтан авто-турга турунулар. Мугудайдар кинилэри саха сиринэн кымыстаах чороонунан, алаадынан, саламаатынан алгыы көрүстүлэр.

Бэлиттээн эттэххэ, мугудайдар киһи туттар кинилэргэ, олобуун үүнэр көлүөнэнигэр үөрэттигэр анаабыт Учууталлар учууталлара Константин Абрамов эмиз бу тутар этэрээт байыаһа. Онон киһи биһигэ үөрэммит добогторун үөрөкөтө көрсөн, салгыы бу авто-турга турунуа.

Көрсүһүүтэ «СОФИМ» комиссардара Петр Чехордун, Николай Габышев эбэрэ тылларын этиитэр, махтаналарын биллэрэн турар Егор Пивинигин, Аркадий Пермяковка, Николай Аммосовка өйдөбүннүк эбэрэ суруктары туттардылар, аһаан-минсэн онотторбут 50 сыллаах үбүлүөйдэх бэлиттэрин биһигэ үөрэммит добогдорутар Константин Абрамовка, нэһилиэк баһылыгар илтиһтэр, «Мугудай нэһилиэгэ» муниципальнай тэрилин баһылыга Николай Аммосов тыл эттэ, кэлбит ыалдьыттарга үтүө баҕа санаатын аһаата. Тэриһтэ үлэһиттэрэ, нэһилиэк олохтоохторо сахалыы таптастаах тоҕуруһан көрсүбүттэригэр тутар этэрээт бэтэрээннэрэ олус үөрбүттэрин, долгуйбуттарын иһитиннэрдилэр.

Салгыы Д.Д.Красильников аатынан орто оскуола аактабай саалатыгар сайыгы лаабыр иттиһтэһиниһэрин кытары көрүстүлэр. Оҕолорго олус интэриһинэйдик устудьуоннуур дигэн хайдах курдук үчүгэйиэ, ол ыраах 70-нүс сылар сагаларыгар билсэн баран күн бүгүнүгэр дигери добогдуу истин сыһыаннарын сүтэрбэхкэ, бары биһигэ тутуһан сылдьаларын, тутар этэрээккэ ханнык улуустарга, туту үлэлээбиттэрин сырдаппылар. Кинилэр бары өрөспүүбүлүкэбит араас улуустарыттан

төрүттээхтэр. Сүүрбэттэн тахса буоланнар быһыл Мугудай-Хатылы-Черкөөх-Ытык Куөл-Уус Таатта-Баайа-аҕа-Төлөй-Дьокуускай хайысханан аһаһта турунарга быһаарыммыттар. 50 сыл аһараа өттүгэр этэрээтинэн үлэлээбит сирдэригэр Уус Тааттага тийэр смаллаахтар-соруктаахтар. Ону тэнэ суолларын тухары араас нэһиликтэргэ сылдьан эмиз көрсүһүүлэри тэрийэр, үүнэр көлүөнэҕэ сүбэ-ама биһэрэ, мусуойдары, пааматынныктары, мемориаллары көрөр-истэр былааннаахтар. Былырын эмиз бүлүү сүннүтүн манньах авто-тур тэрийэн, эмиз этэрээтинэн үлэлээбит Дүлүкү нэһилигэр сылдьыбыттар.

Кинилэр Ыччат политикатыгар миниястир П.Шамасвы көрсөн үс сыллаах былааннарын билиһиннэрин, устудьуоннар тутар этэрээттэрин өрөспүүбүлүкэтээҕи мусуойдарын олохтуур, өрөспүүбүлүкэтээҕи сүлүөттэрин тэрийэр бабаларын эппиттэр.

«Ол баҕабыт олоххо киирэн эрээртэн үөрэбит, бу от ыйын 8 күнүгэр «Орто дойдуга» комплекскэ тутар этэрээттэр бэтэрээннэрин бүтүн өрөспүүбүлүкэтээҕи сүлүөттэрэ буолар» дигэн сүргэлэрэ көтөбүлүн туран кэпсэттилэр.

Бары даҕаны сүрдэх актыбынай, үөрүннээт, эдэрдин эрчимнээх дьон мугудайдарга махтанан, оҕолорбутун аһаан бэрт ыскалынан салгыы айанныарыгар турунулар.

Наталья СИБИРЯКОВА.

ҮӨРӨХ ЭЙГЭТЭ

Чурапчы улуунугар үөрэхтэригэр уһулуччу ситиһиилээх үөрэнээччилэри чиэстээтилэр

Отыйын 5 күнүгэр, улуус дьаһалтатын мунньахтыр саалатыгар, улуус Аҕа баһылыга Степан Анатольевич Саргыдаев уһулуччу ситиһиилээх үөрэнээччилэри чиэстээтэ. Үөрүүлээх дьаһалга Чурапчы улуунун баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы Мария Кронникова, улуус үөрэбин управлениетын начаалынньыга Юрий Посельский, оскуола дириэктэрэдэрэ, үөрэнээччилэр төрөппүттэрэ кыттыһыныллылар.

- 2022-2023 үөрэх дьылһын улууспугар 13 оҕо оскуолаҕар кыһыл көмүс мэтээлинэн бүтэрдилэр. Киһилэр кимнээбэй?
- Алёна Аммосова, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназията;
- Николай Барашков, Тихон Коженин аатынан Арыылаах орто оскуола;
- Алёна Дюдорона, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназията;
- Виктория Иванова, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназията;

- Тимур Куличкин, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназията;
- Александра Макарова, Георгий Башарин аатынан Сылаң орто оскуола;
- Сахарян Матвеева, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназията;
- Александра Лазарева, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназията;
- Василий Николаев, Иван Павлов аатынан Чурапчы орто оскуола;
- Милана Оконешникова,

- Николай Субурууский аатынан Болтоҕо орто оскуола;
 - Эрсан Попов, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназията;
 - Прасковья Решетникова, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназията;
 - Ариана Сивцева, Дмитрий Красильников аатынан Мугудай орто оскуола.
- "Биһиги дьыл көргөһүтэ бу иккис мэтээл булар. Улахан кыһыл Решетникова Кима, 2009 сыллаахха Василий Яковлев-Датан аатынан Кытаанах

орто оскуолатын кыһыл көмүс мэтээлинэн бүтэрдилэр. Ол даҕаны иһин булуо, бүгү күр кыһыл Паша мэтээлээһин эрэрбитин улаханньык доҕуһуу уонна үөрэбин. Мин кыһыл гимназия бэйэс кытаанах үөрэммитэ. Манньык ситиһи кэбэтигэр, биһиги түрүр, гимназия туох баар кэбэтигэр, үөрэбин учууталларга дириэктэр махтанабын. Туох барыта түмүккүтэ үлэтигэр, биһиги булууттан түрүр оҕу таһынан оҕоттон бэйэтигэр улахан тутулуота

аҕын улуус суоһааһыт. Паша оҕо эрдэтигэр бэйэтигэр туспа сыллаах-соруһаах, туох баар БКЭ предметтэригэр олох эрдэтигэр бэйэтигэр. Иннокентий медик иһитин баһылыан баарар. Иһэ баһылыан эһитэтигэр, 2022 жыл оҕоһор олох ыарасанньык ааста, ол эрэн киһи ситиһи чаҕыан хааһаа, туох баар күүһүн мунньууу үөрэбин ситиһиһээхтик бүтэргэр эрэр", - дэһэн биһэ оҕо иһирэх иһэтэ Ираида Васильевна Решетникова кэһитир.

Баһылыгы үөрөх дьыла үөрэхтэригэр ситиһиһээх эрэ оҕолорунан мунтурдаммат. Ол курдук, Степан Макаров аатынан Чурапчы гимназиятын үөрэнээччилэр Тимур Куличкин, информатика предметигэр 100 баалы ылан бүтүн улуус дьонун улаханньык үөртэ-көтүтэ. Түгэһинэн туһанан, улуус баһылыга Степан Саргыдаев Тимурга уонна киһи учууталыгар Прокотий Захаровка 20 тыһ. суумалаах сэртификаттарын туттарда.

Маньы таһынан Тихон Коженин аатынан Арыылаах орто оскуолатын выпускнига Николай Барашков оскуолатын устуоруйатыгар бастагы кыһыл көмүс мэтээлинэн бүтэрдит үөрэнээччи буолла. Үөрэхтэригэр уһулуччу ситиһиһээх үөрэнээччилэр-тэ барыларыгар улуус баһылыга кыһыл көмүс мэтээлэрин таһынан 5-тин тыһ. суумалаах сэртификаттарынэн иһитинэ үөрэнээччилэр төрөппүттэрин, кылаас салааһааччыларын махтал суругунан наһараалла.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

ОТ ЫЙЫН 1 КҮНЭ - БОЙОБУЙ ДЬАЙЫ БЭТЭРЭЭННЭРИН КҮНЭ

Чурапчыга бойобуой дьайы бэтэрээннэрэ тустаах күннэрин олохтоох нэһилиэнньэни кытары бииргэ бэлиэтээтилэр

Бу күнү Чурапчы улуунун бойобуой дьайы бэтэрээннэрин уопастыбаннай Сэбиэтэ сылын аайы улуус олохтоохторун кытары биир тэһик бэлиэтиир.

Тэрэһин үгэс баһылыан "Долг.Честь.Мужество" дэһэн Кыһылы искибэригэр туруорулуубут монумента, бойобуой сорулаах сылдан суорума суоллаһыт уолаттар кэрэһэһэн сибакки дьорбөтүн уурууттан садаланна. Улуус баһылыгын бастагы солбуйааччы Егор Сивцев, Таатта уонна Чурапчы улуустарын байыаннай хамыһаара, майор Петр Никифоров, Чурапчы улууһунаагы социальнай харалта управлениетын начаалынньыга Лидия Тосукаева кыттыһыныллылар. "Аҕа дойдуну көмүсхэччи иһэтэ" дэһэн үбүлүөһүнэ мэтээлэригэр Кытаанах нэһилиэгинэн Парасковья Новгородова уонна бэтэрээн уолаттар бэйэлэрин быһаарыһаһынан, иһэлэрин курдук саньыр салааһааччылары-

гар Лидия Тосукаева туттардылар. Бойобуой дьайы бэтэрээннэрэ иһи дьаһал кэһиттэһэн, Чечня 1-кы хампаанньагыгар суорума суоллаһыт Роман Ноговицын искибэригэр, арҕаа баска, тийэ сырыттылар. Манна киһилэри "Эрилик" түөлбө олохтоохторо сылаас алааһылаах, сөрүү утахтаах үөрө-көтө көрүстүлэр. Тыл этинигэр, Чурапчы улуунун бойобуой дьайы бэтэрээннэрин Сэбиэтин бэрэһэһээһин солбуйааччы Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ: "Баһыл Чурапчы нэһилиэгин киһинигэр Кыһылы искибэрэ төрдүтэһэн саналыны көстүүтэһх буоларыгар күүстээх үлэ бараһынан, "Долг.Честь.Мужество" монументы бу Рома Ноговицын аатынан уулуһсааа хөбөрбөккө,

нэһилиэк иһигэр атын сирин булан, иннокентий үүнэн иһэр кэһэһэки ыһаһтарга туһааннаах уонна анал баһыаннай эһэрэһсиһэ кыттылаахтарыгар туһуланар туспа тутулаах былаһаака арыллара буоллар", - дэһэн этин киһилэрэ. Онуоха, Егор Афанасьевич иһи этини хойутаппакка эрэ иһитигэр олоххо киһилэрэ охсуоха нааһыт ыйла.

Салгыы, "Куоһалы" ТОС төрүт олохтоохторо, Местниковтар дьыо кэргэһтэригэр тийэһинэр, Кавказ сэрһитин бэтэрээнэ Местников Геннадий Афанасьевич улааһыт уонна олоһон аһыт өтөһөр өйдөһүннүк мэгэ тааһы ыһааһылар. Доһутуулаах чааска, улуус военкома Петр Никифоров, Геннадий төрөппүт иһитигэр Варвара Николаевна Местниковага

үбүлүөһүнэ мэтээли туттарда. Улуус баһылыгын бастагы солбуйааччы Егор Сивцев, манньык түмсүүлэр тоһоостоохторун ыйда иһитинэ бииргэ үөрэммит доһору Геннадий Местников туһуланан иһи-иһитигэр тылларынан аһтан-саһан ааста.

Бойобуой дьайы бэтэрээннэрэ иһитин салгыы, быһырыан аһыһыны ыйын бүтүүтэ Украинаа буола турур анал байыаннай дьайыга суорума суоллаһыт, сержант Сергей Юмшанов олоһон аһыт дьыһитигэр, Корякин дьыо кэргэн тэһилэригэр тийэһинэр өссө биһэр мэгэ тааһы арыһылар. Манна Сергей Иннокентьевич биһиги төрөһөһүт дьыһиһе Римма Корякина, күтүөтэ Александр Корякин, Корякиннар дьыо кэргэн доһорлоро Николай Хоһотанов уонна "Куоһалы" ТОС арҕаа түөлбөһин салааһааччыта Евдокия Лазарева биһэр-биһэр санааларын эттиһэр, Сергей Юмшанов туһуланан иһи-иһитигэр тылларынан аһыһылар.

"Биһиги түмсүүбүт улууска уонна өрөспүүбүлүкүбэ ыһаһылар дьаһалларга барытыгар көһөһтүк кыттар уонна кыттыһар. Бу бүтүннү күннэ биһиги наһаа-быһыһык-учууталларбытын эмгэ умуһаһыт. Оһон сөгөһтэһэн үөһыттанар учууталга бороһуута хомуйан бэтх быһыһынан туттарарыт. Биһиги уопсай үлэ-битигэр-хампаһытыгар мэгэһи күүс-көмө буолар улуус, нэһилиэк дьаһалтаһыгар. Ил Түмэһи доһуттаа, убайыгыгар Сэмэн Иннокентий, байыаннай хамыһаар Петр Никифорова уонна баһылыгы тэрэһиниһитигэр күүстээх өйөһүл буолбут "Хатан" ХЭТ генеральнай дириэктэригэр Семен Собакинга дириэ махтал-

бытын тирэһит. Эрдэ улууспуг нэһилиэкэһин тустаах баһылыктарыгар бэйэлэрин нэһилиэкэһингэр олоһор бойобуой дьайы кыттыһааһа уолаттаргытыгар болһомтоһо ууру", дэһэн көрдөһүү суруктар эмгэ ыһаһылыһыттар, өһон сөгөһөх дьаһалы ыһаһтар дьон улаһаһык эрэгэһин. Арас-сыһыа иннокентий даһана кыһы-ыһаах таһыһаа, Сахабыт сирэ мэгэһи баар буоллун, төрөһөһүт Чурапчыбыт улууһа үүнэ-сайда турдун!", - дэһэн түмсүү бэрэһэһээһиһэ, биһиги Анааһыр улууһугар үлэһин-хамсыы сылдьар Илья Березкин санаһын тирэһэр.

Иһи үөһө этилиһитин курдук, уолаттар бүтүһүгү дьаһаллара манан эрэ түмүкэһмэгэ, сылын аайы үтүө үгэһэ кубулуйбут аһа-сыһаһарын тэһитинэр, Дойду үрдүтүн Уһуһааччы сылһагар сөг түбэһиниһэрэн, үйэ аһарыттан ордуһ үөрөх эйгэһингэр таһаарылаахтык үлэһөһит Ангелина Павлова Переваловаа, Семен Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолаа биһэр түмүс туттар, үтүөлээх учууталыгар Светлана Ефремова, Потаповаа, иһтэһиниһтэ тоһторун аарыһа кэрдэһаһтарыгар, 95 сааһыгар үкэһммит Сергей Григорьевич Старостинга уонна 93 сааһаах Екатерина Семеновна Лукинаа бороһуукта ноһуордарын бэлэһ ууһулар.

Бороһуукта түһтэһитигэр бойобуой дьайы бэтэрээннэрэ: Иннокентий Варламов, Савелий Дьяковская, Александр Савин, Олег Оконешников, Александр Матвеев уонна Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ сырыттылар.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

“Чуораанчык” уһуйаанга Мария Спиридонова аатын инэрдилэр

“Спортивной” ТОС олохтоохторун, улуустаабы үөрэх салалтатын, Чурапчы нэһилиэгин дыкутааттарын уонна “Чуораанчык” уһуһаан кэлэктибинин туруорсууларынан, бэс ыйын 15 күнүгэр Чурапчы улуунун дыкутааттарын Сэбиэтин 65-с учараттаах сисэсийэтигэр Чурапчыгаабы “Чуораанчык” оҕону сайыннарар кинигэ Мария Тимофеевна Спиридонова аатын иигэрэр туһунан 293 №-дээх быһаарыыны ылыннылар.

Мария Тимофеевна 7 оюну итэн, атактарыгар туруоран, оболоро билигин өрөспүүбүлүкэ араас улуустарыгар уонна куораттарыгар олохсуйан, дьолун үлэниг, холобурга сыдыар ытык-мааны ыал буолан сиргэлиин олороллор. Кини оболоро уонна сиэннэрэ 2007 сылтан Д.П. Коркин аатынан Чурапчытаабы өрөспүүбүлүкэтээби таһымнаах оёо ыспартиамбынай-иттэринээт оскуолатыгар "Спиридоновтар, Пахомовтар дытэ кэргэн бириэмийэтин" олохтообуттара. Бу бириэмийэни кыраайы уонна естественнэй наукалары чинчийиниэ-үөрэтиниэ уһулучуу сяттэһиллэрээх үөрэнээччиэ сыл ахсын туттапаллар.

Тылд, үлз бэтэрээнз, Хоту көһөрүлүү кыттылааза Мария Тимофеевна интэринэст-оскуола төмүрүгэр 1964с. баладан ийин 1 күнүгэр аһылыбыгт дьыссаакка бастаы сэтсээссэһиниз ананан таһарылаахтык үлээсэбитэ. Уһуйан атааар турарыгар, матырыиалынай-техническэй бизнста тупсарыгар үгүс кыһамнытын ууран, кини дахканылаах үлөн-хөмүһү тэрийбитэ. Оһио үлэ-

хан оруулу дирэктэр А.С Ша-
рын көмөт ылбыта. Ол курдук
8 кылаастаах интэринээт-оскуола
эргэ куорпухун ангарын ача-
тан, өрөмүсүнөттөн, кырачааннар
үүнэллэрингэр-сайдалларыгар,
ишэргэ эйгэзэ интиллэлэрингэр
толору усулубууаны тэрийбитэ.
Кини тэрийгэтини эрэ түбүгүн
муугурдаммакка, уопастыбынай
бары үлэстэргэ кохтоохтук кыткан,
мэдэни инники куомун салдыы-

быта. Икки бодьохсо Чурапчы олохтоох ээбиэттин дыкуутаа-
тынан, Новгородовтаабы участка
быйбардыыр хамыһыйатын чи-
лэниинэн, Чурапчы улуусун дыах-
тааларын Ээбиэтин чилиэннээн
үтүө суебаастахтык үлэстэбитэ.
Иигэрэниээт-осуола томторутар
элбэх сыл дыахтар кэмитиэттин
бэрэссэдээтэлээн, түүлбэ нача-
лаллыгынан далахалынаах үлэ-
ни-хамнаһы тэрийсэбитэ. Ор сыл-

лаах, сыралаах үлэтэ сыналаланан, улуус, еростуубулук салалтатын үрдүкү наһараалдарын тунгута. Ол курдук, үгүстэн аргыйабы хо-лобурдаахтаха, киши – Дьокуус-кай куэрт Бочуоттаах олохтообо, СӨ Бочуоттаах бэтэргэнэ, СӨБо-чуоттаах ытык хырдыаһа. СО РАН Президиумун Бочуотунай грамотатынан, СӨ Бэрсидьиз-нин В.А. Штыров Махтал суругу-нан наһараалаламмыта.

Дойдута билээрилибит Нас-табыннык уонна уһуйааччы сылыгар сеп түбэһиннэрэн, улуус-путугар үөрэхтээһин сайдыыты-гар, үүнэр көлүөнэни иитиҥэ-дьонун кылаатын киллэрбит Ма-рия Тимофеевна Спиридонова аа-тын кини үлэлээн-хамсаан аасты-уһуйааныгар иҥэрбиттэрэ улахан-дирин суолтаны ылар.

Анна ЗАХАРОВА

СЭРГЭХ ДЬАЛАЛ

ҮБҮЛҮӨЙДЭЭХ ВЫПУСКНИКТАР КӨРСҮНҮҮЛЭРЭ

Самаац сайын күүх киистэтин иилинэн, күүрэгэйн сүлэтан, күүэтин чоргутан ситэн-хотон, күүрүү-эн турар күүнэгэр, үрүүг тунах ыһаахтар ыһылла турар күүнэгэр Чуралчы орто оскуолатын 60 сыллаах бриллиантовай выпускниктара үбүлүүдэрин оёо саастара ааспыт оскуолаларыгар кэлэн, көлүөнэлэр көрсүхүүлэрин дьоро күнүгэр үөрэ-көтө көрүстүлэр.

Барьта сүүрбэчиг буолан оскуола кэпч уорайаһыгар кэпчээтэрин кытта быһыллы уон бириккыһаһы бүтэрээччилэр үөрө-көтө көрүстүлэр, оскуолаларын күртэ сыдыан көрдөрдүлэр, кэпсээтүлэр. Үбүлүөйдээх сыллара оскуолаларын 150 уонна Чурапчы нэһилиэгин 375 сыллаах үбүлүөйдүрүтэр сөн түбэспитинин кинилэр үөрүүлэрэ муугура суох. Үөрэнээччилэрин ыпырыһытын ыһыһан, Дьоккуускай куораттан кинилэр үөрүүлэрин тэҥнэ үлэстэ, ытыктыыр кылаастарын салаһааччыта, улуу нуучча омуутун чулуу кыһа. Чурапчыга эдэр сааһыгар кэлэн, тапталлаабын көрсөн, иккис дойдуга оҥостубат ытык саастаах Валентина Ивлёвна Синцева-Саха АССР үтүөлээх учуутала кэлбитэ буолар. Выхоуһинкары үбүлүөйдээх сылларынан оскуола дириэктэрэ Надежда Уарона эбэрдэлээтэ уонна Валентина Синцевага «Чурапчы оскуолатын бичүүттөөх бэтэрээн» бэлэҕин туттарда, оскуола үлэтин-хамнаһын сырдатта. Улуус баһылыгын солбуйааччы Алексей Любанов эбэрдэлээн тыл эттэ уонна Николай Винокуровка «Чурапчы улуунун бичүүттөөх бэтэрээн» дигэн бэлэҕин туттарда.

Чурагчы нэхиэлэгийн 375 сыйла-
ах үбүлүйдээх бэлэгтүн Валентина
Сивцевада уонна Тимофей Ноевка
нэхиэлэ да-окумат Дмитрий Яков-
лев туттартаата. Онтон 60 сыйлаах
выпустар ааттарыттан тылы Линия
Оконешникова эттэ, колбит выпуск-
никтары бириднэлээн бу олоххо
туохха үөрөнөн, тугу үлэлээн азе-
лүттэрин, ситиһиннэрин билиһини
нэртээбитин өбөлөр сүрдөөбүн
сөбө, астына иһиппүтөр. Оскуолаба
үөрэнэр сыйларыгар үтүөкөн учуу-
талларга үөрэммитэрини, кинилэр
ааттарын билигин да кэчч тутта аат-
тымылларын, ахталларын бу элэрсээн
ыччакка тийбимтэтиэк сырдаатта.
Оскуола дириэктэринэр выпусктар
ааттарыттан үйгү-бийгүн хороонун
Василий Кожуров бэлэх уунна.

Байгальгч выпускниктар атгартыгтан универсальный кылаас үөрэнээчигэ Дьулуур Петров махтанан, инникитин кизэг суолга үктэнэн торообут дойдуларыгар туһалаах дьон буолалларын туһугар үүнүүхлүт-сайдыахлыт дигэн тый элпитин бэтэрээн выпускниктар үөрэ-астына ийгиттиэрэ. Бу дээркэн дьонго олохторугар сайдыыны, ситиһини багардылар.

Көлөнөз көрсүзүүтүн кэнниттен улуустаагы гимназияга бара сырыттылар, көрдүлөр- ийиттилер. Гимназия скверигэр биригэ үөрэммит доғодорун Ахтөлий Степанович абатыгар, үөрэммит учууталларыгар, саха Мерсесьевыгар Степан Кузьмич Макаровка сүгүрүтүн астылар.

Дээд ол кэзнэ толору астаах салданы тула олонон учууталларын кытта уруккуну хойууккуну күө-дээ кэпсэтэн, үөрдүтөр-көтүтүлэр. Учууталларыгар Валентина Ивановнага айнаа өгөттөрбүт бэлэлэрийн кытары бэлэх туттардылар. Валентина Ивановна үөрэнүүтү оёолоро олоххо ситиһилээрнтэн, куруук сибээһин олохтуу сылдыалларыттан, кинилэринэн кээн туттарын астына-дуо-хуйа кэпсэтэ, хас биридүүлэрингэр сахалыы чороону бэлэх уунна.

Дээдхи курдук эхэрдэ тыллар
быхастарыгар араас номинациялары,
Махтал сурултары олохтообуттары
туттааталлар.

Колгуундтар көрсүүлээрнээр
күннээрн ыччатыг бу дьомгон ыч-
быт алгыс тылларын сүрэхтэрнээр
сөнгүөрдэн, олобу талтыырга, олобу
уһансарга киниэхтэн холобур ылан
үүнүсхэргэ-сайдымхаста динэн баба
саниллаах уонна ытык дьоммутутар
бу үбүлүүйдэн аастыг кэрэ күннээр
сүрэхтэрн үөрдэн, дууһаларын сы-
лаанньытан өссө да уһун сылларга
дорубой чэгиэн сылдыалларытар
баба санаам баастыгын анаан туран
бу суруйуубун түмүктүүбүн.

Клара- Уус кыына,
Чурапчы.

БОЛҶОЙУН

Сөтүүлээний бобулунна

Сайынны куйаас күнэргэ дьон уу кы-
тылыгар илтэҥ кэмнэрин атааралларын
ордороллор. Ол эрэн уу кутталлаах буоларын
мэлдьи өйдүүх тустаахпыт.

Хомойуох иһин, биир да сайын ууга быдһаммыг сэр-
тибэтэ суох ээспит.

Хомолтолоош эрээри, үксүгэр киһи бэйэтэ сэрэгэ суо-
буттан быһаҕайга быһдыанар. Дьон өлүүтэ сүрүннээн уута
быһыһы-майгы быраабылатын тутуспат буолууттан, итирик
дуруктанх сылдан уута кириинтэн, ону тэнэ сөптөөх,
көнүлүднэр сиргэ сөтүөлээбэттэн тахсар. Онтон оҕолор
улахан дьон өлүүтүн көрүүтэ истинтэ суох сөтүөлээһини-
нэрэ алдьархайга тигэрдэн сөп.

Уу туруутун уонна сыанабылы Роспотребнадзор испи-
слинистэргэ быһаараллар. Онуоха уу чугаһыгар олохтомму
информационнай шигтэргэ хайаан да болдомто ууруу-
дуохтаах. Өрүстэр, күөлтэр кытыларыгар босходалар,
оонньуур быһаһааккалар сөтүөлүүр сир буолбатах. Дьон
эчийиһтэ уонна суорума суолланыһта тахсыбатын туһугар
сөтүөлүүрү бобор туһунан табличкалар туруохтара. Онон
сотору көмүөн Чурапчы нинигэһи күөлтэр, үрэхтэр кы-
тыларыгар «Сөтүөлээһини бобулунна» диин сэрэтинни
кордоххутуну, ол сиргэ сөтүөлүүр билгүүчү бобуллар.

Санатан этгэххэ, уута кутгал суох буолуутун сүрүн быраабылалара:

- тушаалыгаа хөнүулэмийт эр ууга сөтүүлэххэ сөп;
- көрүүгэ суух оёолору ууга, уу кытылыгар хаалтарар сатамгай;
- билбэт сирдэргитигэр ууга киһэрэ табыллыбат.

Ол курдук, улахан дьон, оёолоргутун мэнээ бодуллубут сирдэргэ сөтүүлэтэ алынган, олус сэрдхтээк! Сөтүүлүүр аналлаах сирдэргэ сыгыналым!

Алина ДИДОРОВА.

ҮБҮЛҮӨЙДЭЭХ БИИР ЛОЙДУЛААХПЫТ

Сатабыллаах салайааччы, «Педагогической династия» салҕааччыта Руслан Алексеев туһунан истинник

Төрүттэригтэ Уус Майаттан, бэйлэ Амма Бөтүнүттэн төрүттээх-уустаах, РСФСР норуотун үөрэжиринигин туйгуна, Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэжирин туйгуна, РФ профтэхүөрэхтээжиринин Бочуоттаах үлэнигэ, “Тражданский килбион” бөлүгэ хаһаайына, Амма улуулун уонна Бөтүн нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо, “Саха Өрөспүүбүлүкэтин физическэй култуурада уонна усулорка бэтэрээнэ”, “Амма киэн туттуута” бөлүгэлэрдээх, 922 сылы хабар “Педагогический династия” салҕааччыта, Улуу сэрии сылларын обото Руслан Денисович Алексеев бу күннөрүгэ лоп курдук үбүлүөйдөөх 80 сааһын томпочу туолла.

Кытапчак, дышкан содуу көрүнүшкү эрэри, бийсен-көрсөп бардыкка сыйынаар, үтүө майгытыпак Руслан Денисович Алексеевич Чурапты Мулда-йыл оскунатылар диктатордун көмүрөттөн батобок. Мын оочолорго оройун жакымын үлөйтөбиз. Того эр толдор элим. Хаалыгыткан, көстүүмүз, ошол-ка кызылчыгыткан, ыраа, чобор кийик райкыста, районда үтүтүк сыдыра. Оскунатын түбүктөн үлөйт саяла булу, тизилебиз сокутук кыра-барда. Муну-х-х-х хайла да сытны тууорсуу-лардык буларга.

[illegible]

длах Русийн Дагисовича Алексеев Чурагтай орто оскуулыгтар дэргэжтэргэн өрө тайзарилулибыта. Эдэр кэскуллэсэх үлэниг партиа кэсэлтнээр кылаарилулибиз.

Ийн хэмтэн ыла сылаар-хонхур хатгавстуу субулдубутара. Руслан Денисович салъявчын, гэрийнхний бидэлтийн "буспуга-халлыга", унавариллыгта. Төрд-ууна Амаа Бетүкүн юмнээ. Ийнээ гынак, Амаа рейнкомун бастагы эсэртээр, сакхытлрбыт бөдөн Махсим Николевич Сибиряков тууралчлар бичр маваны куугетэрин Руслан Денисовичин дойдугатар ылы-рак ылбыта. Төрөөбүт-үсөкэбиз оролдуунун араа салваларын соллар үлээрэн бурддлыларын, халд-хална да буларданы, үрдүк элхетиксээхтик, бэрнн-илхетик соспугун надарвалар-кэрээлмилтор.

Ону барыларын эрдиктиги барбакта, устуурка, булга-аска сыгытанып өтүгүрктөн биллиминерэбиз сеп буларга буолуо дии саналыбын. Устуурт үлэтин сазайсытыга, сайынаралыга, күрүктүгүннү ытытыга, ыспар-тылыбыккай көбүгүрүгү бу-лан хаччытыгыга, үбүгүгүннү, бастыт устууртсүмүгүннү өй-өөһүгүгү кылгатын кылгүрүгүгү.

Хайнан-хайнан даганы уул оёо, эр хайн сиригэр-уугутар тар-дылар. Үтүе хайн үтүе дьону кытта "э-и-и-и" дэһэн алтылар. 1980-90-с сылларга партия райкомун, райсовет тулук салалаларлар үлүһтүр усулорт куттаах Руслан Денясович дөйдүтүлүр Амаары эрлүлүбүтэ, Оройуон усулорка кимитигэтин бэрэсэдээтээ Николай Герасимович Гурьевы, "Урожай" общество оройуоннаабы сэрбигэтин бэрэсэдээтээ Михаил Васильевич Алексеевы, усулорт окулала директэрэ Николай Михайлович Давыдовы кытта биэр айүтүн-салаанан үлүсэрбит-тэрэ. Тренер Михаил Степанович Сабрибин туустууну үөлүс хөрдүсүсү таһарбыта. Амаа окулх туустуук-тара кэлэн тустар түлүлүлэригэр кубулуйбута.

Руслан Денгисович кәңүл
тустууну өйөөбүтс күн-
бүтүкүтэр дигрн сабыддыла
баш

Ол тулгузган, калган, Сака
Өрөспүүбүлүттүн үтүмдүүк тре-
нерлери буюлары сипаттап, Азия
улуулугун Бочуутпаах олимпияда
Михайло Степанович Скрабин
2013 жыл тохсундуу ыйыгар мин-
иык суруулан халыктарыта элбизди
этэр: "Куоракка ШВСМ-ка Д.П.
Корганны кытта түөрт сөө үлүсү-
бүт буюламмын улахан тренерда-
ри үтүгүдүкк бөлүттүмүрөм. Союз
улахан ыспартыкыынай базала-
рыкк Ммэксюйгэ "Стэйшны", Тби-
лиссегэ "Дитюий" кытта сибээһи
кыыккы тутаар буюламмыт биннээк

куруух баар булгара, Улахан сбор-
дарга мнэстэ булбаска бийизко
“дугуйдалаалара” элиок этэ. Оч-
чолорго Саха шифини тренердэре
үтүкүлэрэ сымдаагы сыктаны өтө-
рууну, бэлэнигивальны билботтор
этэ. Билигин Азияда огу максай
кылыа туулуппуг. Оку инкор-
бутутар, саламак кылабынтала,
оччолорго оройуоннаагы үөрэх
салаатын субхидассэйтэн үлэ-
лээбит Руслан Демисович Алексе-
ев көмүтүн, айбоһугун, ханна да
хатыланомат махталбынан бэлэ-
тистин бөлөкөлөн бү биһигимэ.

[illegible]

дрйду үрүн көмүс мэтэлиик, Валерий Кульбертинов боронсо мэтэли адалтабыгыра. Ити киннитэн Амнаттан коруттар нокя ардыларынаабы кылаастаах маастар муоранын Алексей Соловьев, Павел Квантонов, Гаврил Исхметьев, Григорий Массов, Кирилл Павлов, Матвей Матвеев, Николай Старостин толорбуттара. Чуратчыга үлэтинер сыларбар Давид Неустров, Александр Иванов, Виталий Корюкин толорбуттара. Аммаа бэйэбит куустурун тустуу савын тутуптук. Бу ситхинилэр кэлэлэринэр барытыгар быйыкх сибээстээх киниен Руслан Денисовча Алексеев булар.Кини оччолорго "үлэсигитилэр" иктэн бийигини тохтоно кэбискитэ булар хартыына олох атын булуустуах этэ. Ошон бийиги, оччолорго кини үлэбэит тренердэр, устуурт үлэинтэрэ улахын убайлыгыгар Руслан Денисовичка махтанабыт, алгыс махалтыан аныыбыт".

**Хайдактавз куддук
быленигний!**

Рустак Денисович бутлуурин олус себүлүүр. Арай бир күнүз, куоракка "Кийимы 30 сыя" устуорт Дибарыахытар базар массабай устуорт утравленинтын кабинетыгар кинирбингэр Рустак Денисович испидалник уолеттары кытта көсөтэ оторор эбэт. Төрүкүттэн биһэс дьон быһыстыяа дороболоһон, соһуарбытынан үлөстөн буолла. Онуока, кийим тыттан кэлбитин, "Баһанай" барсибитин туһунак көсөтө, ымысырта, көбүлөтэ. Аны күнүн буттаһа барсарбар ыгырда. Хаһан да улахын бутка сымдыа да кийик буолуарбын, тыла-еһа ылыннармылыардын минн себүлөстөн.

Сыл устата, кыһын уотна сай-
ын, ытырбытын чингэтэн, иккитэ
эһэһэ сымдымбыта.

Нөгүс күүрүмнүт ер пыммат,
субу тийгэн килдз. "Жигули" ма-
ссылыгынан ер-етер пыммат-
быт, кюрд сөлкө Алымов булан,
Иван Прокопьевич, Мадрина Ни-
кольевна Васильевтарга хоннубут.
Иван Прокопьевич эмнэ сөөкүт
бэрдз, субултүз-амалыата. Нөгүс
күн сарсыварда Бетүнгүз тийгэн
кулдмбит.

Буурун-фронтовик аялалар
Алексеев Денис Егорович 100
сыгдыр аналмак орто остоу-
лава кылвас чаагыгар, кустойго,
кисиз кулуутка актыгы кыбарты-
гар сырыттыбыт. Алексеевтар
төрүччүлөрүн, удыр учуутал
династияны кытта билиштибит. Ру-
слан Денисович билгиз төрөбүт-
төз Анна Денисовна, Елизавета
Денисовна, Денис Денисович,
Егор Денисович, Александр Дени-
сович бааллар. Алексеевтар
“буурун сымдар” кинигэлери
сүрөстенингиз, актылар буул-
дулар. Үлүн өрө тутар, үлүгүн
доору булбут дым. Дыбалары
лохилдик байлыкта Саргытаны
Васильевна Борисова салайда.

Булла сардинсизак "старшобут" Петр Дмитриевич Неустроев үөр-көтө көрүстө. Улуу тренер Күрөкк иттилизээчигин, СССР усулордун мастарын Петр Неустроевтын окулатары кимирбиттэн билээбит. Ийне-гынан, кээсээрбит элбөх. Русия

Деннисович бырышта Деннис Деннисович Баар. Министр "Тирэк" джон сытмары сытмагас, кийин соруктарык өлдүрү, турабас өнгөөх аты бээрдитэр. Ыт-кус бээбүт.

Калас Амма икитүе Пуотара
салаа үрэхтэрин Лөлчыны, Эт-
тэжээли, Илгээйини, Күбээйини
бөтөнмөт, нэлээ бөркэ, оторунан
умнулдулбат сырмытары сымды-
быттыт. Мисээ барыта солун.
Экскурсияга сыдарарды сая-
набын. Күлүнү айыра сыйда,
аа-дыа, арылаа, күл турар
кээ-мааи көстүүлэрин күн-
дүтүбүтү-мөккөмөккөмөккө. Ыраат-
тар ыраатан, кичи сиртэн улус
тэйэ, күн айы атыттан-атын
үүтүннөргө хонжулутун буладыт.
Аал-уот кичити күшүлүүбүт.
Утууады салтаныт бул-аат
араас түбүлүлэрин кээсээбүт. Су-
руналыыс күн быһыстынан, ап-
параттарбын илдэ сымдыабын.
Кэллн он үүтүннөргө кээсээ-
нэрин "Саха" араадыйытар
иһитиннэргыт. Уонка хонук
устаа токус үүтүннө хонутала-
абыттыт.

Рустик Деносович Булгаков үзүрүлжэ буолан сүрдээк сыстабыс, бигирэ-караһа эмбик, Ада савастык юлун бэлбэлтэтирэн сүбэллэр-амалларын. Дьонунуук туттар-кыттар, ыппыт ох куддук көнө сүрүннээк. Савастыктын диниэт, туттара-кытара сылбырыда, сэргэх "Старшой-булун" Бүтүрү илтибэтигир укта сылдьыбыт. Сүрдээк бүтүрү, сипа-абата, кылыбыта джон суук, кыанарын ороото бэйэтини хонс.

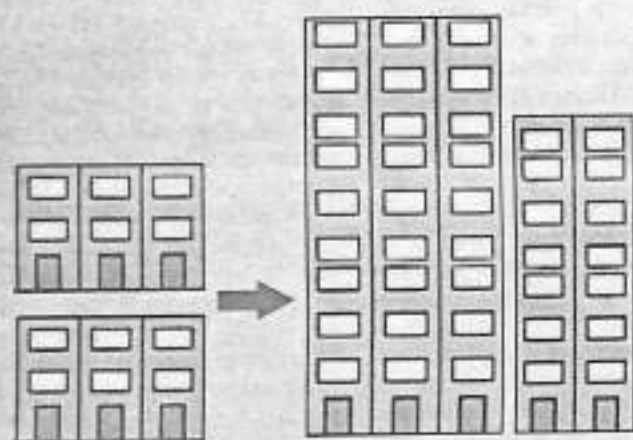
Руслан Денисович элбингээт "үрүн үлэһитэ" эрэ буюу баатарын, айыулагын, дойдутун, төрөөбүт түөлбэтэни таптыгарын, дьонно-сэргэбэ сылгыс сыгылаһын, ураты айыулагынсаһын, дьонумсаһын, сыгылаһын үлэһит кытта сэтхэк дьүөрэллэрэ, эбэтэни эһинэни бары ботпуруостары хонтуруудага тутта сылдьарын, тыһып иһитинэрэн дьайыһарын, дьонугар-сэргэлэргэ ытыктабылынан туһанарын тус бэйэбинэн көрөн, итгэһин, бииргэ сылдьыспыппыттан үгүлү биһилим-көрүм, элбээт үөрэһим.

Тагтадлаах олгох зөгшүүлэгчид Любовь Николаевна-ан Руслан Дамжидович Алексеевтар биспартибынай дмз-хүргэнийн биллэлээр, Марха Руслановна Саха Эреспүүбүлүгэтин үлүхдэх тренера, итгэлтээччээрэ Саха сирин спартакиадаларытар, Дальнай Востока тигэр багшыллар, мнстэллэлээр, "Азия оолоруя" Биспартибынай оондууларын кыйылынахтара күндү-маама күсүт Павел Егорович Глухарев тигэр спордунахтара, водейболлост борло, сорсунаах булчут, улахан уол Егор Эреспүүбүлүгэ водейболла чемпионуоно, "Адам, нйзы уолна мн- биспартибынай дмз-хүргэи" Эреспүүбүлүгэтиги фестивалды кыйылынахтара.

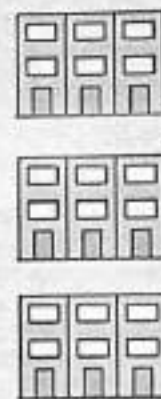
Оюон, түүтнээр: туулан
 Руслан Денгисовийн үзүүлэгдээ
 80 саяагийн итгэлт-хүснэгт
 эсрэгээрээ! Өрүү да мөнх
 эрчигээр, хуучинд хуучин
 тэтгэвч сүрэг, дунд-хүснэгт
 эгнээ бүлүүлнэ, дунд-хүснэгт
 эгнээгээр!

Бабьин ПОСЕЛЬСКИЙ.

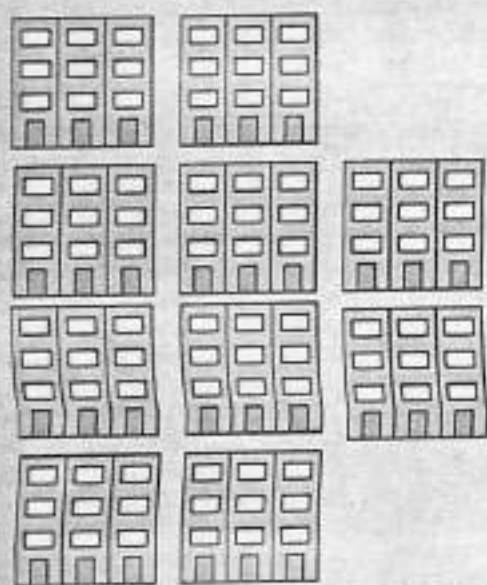
2019-2025 сс. Чурапчы улуунугар хаарбах дыиэттэн көһүү тэтимэ

Уопсайа 114
элбэх
кыбартыыраалаах
дыиэ
«Хаарбах
туруктаах олорор
дыиэлэртэн
көһөрүү»
бырагырааммаба
киирдэ.

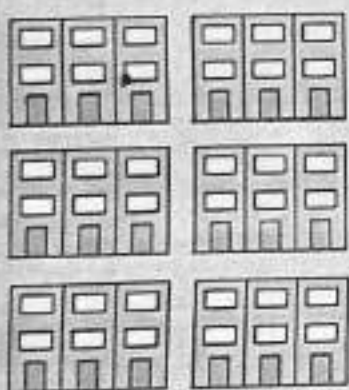
30 382,67 кв.
миэтэрэ иэннээх
671 кыбартыыра
саахалланар
туруктаабынан
бигэргэннэ.

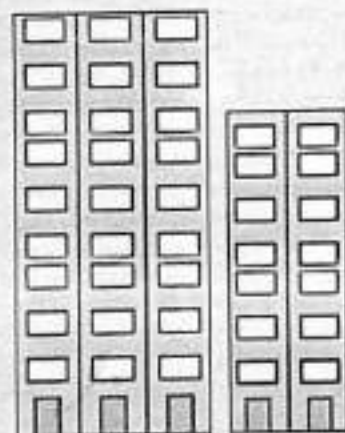
17 элбэх
кыбартыыраалаах,
толору
хааччылыылаах
дыиэ абыс нэһилиэккэ
тутулан үлэбэ киирдэ.

Чурапчы, Хадаар, Сыланг,
Мырыла, Кытаанах, Болтоно,
Төлөй, Хатылы нэһилиэктэригэр.

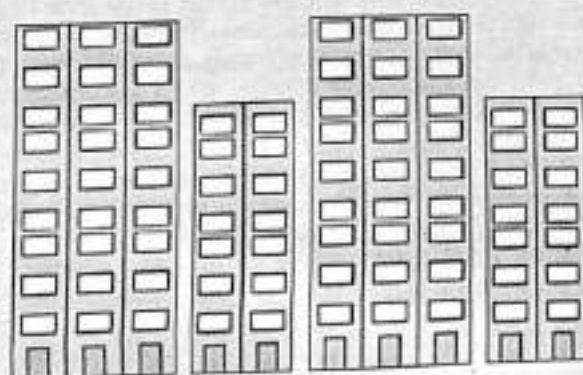
18 652,9 кв. миэтэрэ
иэннээх 405
хаарбах туруктаах
кыбартыыра
олохтоохторо
көстүлэр.

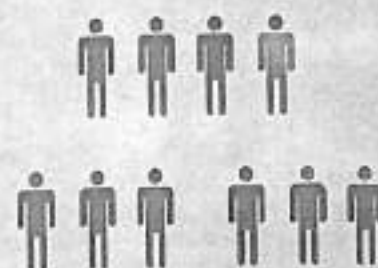
1124 киһи, уопсайа
1 656 081 168,70 солк.
суумаба тутулубут
дыиэлэргэ көстүлэр.

2025
сылга диэри

11 729,47 кв.м. иэннээх, 266
кыбартыыра тутулуохтаах

471 киһи
көһүөхтээх

ВЫБОРЫ - 2023

СВЕДЕНИЯ И ИНФОРМАЦИЯ

о размерах и других условиях оплаты печатной площади, об общем объеме бесплатной и платной печатной площади по размещению предвыборных агитационных материалов в системе «Сана олох» и услуг в сетевом издании «САНАОЛОХ.РФ», а также на работы или услуги по изготовлению печатных агитационных материалов на выборах:

№	Наименование выборов	Формат А3	Цена за кв. см. в руб.	Стоимость (в руб.)	Общий объем бесплатной печатной площади, в кв. см.	Общий объем платной печатной площади, в кв. см.
1	По выборам Главы РС(Я)	1 полоса ½ полосы ¼ полосы	50,00	45 200 22 600 11 300	1446	2893
2	Депутатов Государственного (Народного) РС(Я)	1 полоса ½ полосы ¼ полосы	50,00	45 200 22 600 11 300	2893	5786
3	По выборам депутатов Улусного (районного) Совета депутатов МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я)	1 полоса ½ полосы ¼ полосы	22,57	20 403,28 10 201,64 5 100,82	0	10125
4	По выборам главы муниципального образования «Телегейский улус» Чурапчинский улус (район), главы муниципального образования «Армачинский улус» Чурапчинский улус (район)	1 полоса ½ полосы ¼ полосы	22,57	20 403,28 10 201,64 5 100,82	0	1446

СЕТЕВОЕ ИЗДАНИЕ

Размещение материалов на сайтах сетевых изданий САНАОЛОХ.РФ

Наименование услуги	Количество	Стоимость, в т.ч. НДС, руб.
Размещение информационного материала на сайте сетевых изданий улусных редакций газет	1 публикация до 2000 зн.	3 000
Размещение информационного материала на сайте сетевых изданий улусных редакций газет от 2000 зн.	1 публикация от 2000 зн.	6 000
Закрепление промо-материала в колонке новостей (в рубрике «Интересно»)	День	990
Дублирование опубликованного на сайте материала в Telegram-канал улусной редакции газеты (заголовок + ссылка на сайт)	1 публикация с фотографией	1 500

Наименование баннера	Срок размещения	Стоимость, в т.ч. НДС, руб.
34 сайта сетевых изданий улусных районных редакций газет «ВЕРХНИЙ»		
Горизонтальный большой баннер в самом верху главной страницы	7 дней (неделя)	12 000
Сквозное размещение на главной странице и во всех материалах сетевого издания		
Отображается в мобильной версии сайта		
Статичный, кликабельный баннер		
Размер 1200x150 px «БОКОВОЙ»		
Вертикальный баннер на верхней правой части сайта	7 дней (неделя)	10 110
Сквозное размещение на главной странице и во всех материалах сетевого издания		
Отображается в мобильной версии сайта		
Статичный, кликабельный		
Размер 443x607 px «СПЛИТЕР»		
Горизонтальный баннер в слайдере под главными новостями	7 дней (неделя)	7 200
Расположен на главной странице		
Отображается в мобильной версии сайта		
Статичный, кликабельный, автоматическая ротация		
Размер 1280x279 px «КОНТЕНТ»		
Горизонтальный широкий баннер внутри каждого материала после вступит. абзаца	7 дней (неделя)	6 600
Сквозное размещение в каждом материале		
Статичный, кликабельный		
Отображается в мобильной версии сайта		
Размер 1920x195 px «НОВОСТНОЙ»		
Горизонтальный баннер при открытии материала под каждой новостью	7 дней (неделя)	5 850
Сквозное размещение в каждом материале		
Статичный, кликабельный		
Отображается в мобильной версии сайта		
Размер 1066x600 px		

ПУБЛИКАЦИИ В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ

Наименование услуги	Кол-во знаков	Кол-во фото	Стоимость, в т.ч. НДС, руб.
Telegram-канал районной редакции	до 500	до 5	2 550
Закрепление в Telegram-канале на 1 день			990
WhatsApp группа районной редакции	до 500	до 5	1 500
WhatsApp рассылка по группам, не менее 10 групп (с количеством подписчиков более 200)	до 500	до 5	9 900

Аккаунт VK районный	до 500	до 5	1 800
Аккаунт OK районный	до 500	до 5	1 800

ПОЛИГРАФИЧЕСКИЕ УСЛУГИ

КАЛЕНДАРИ, стоимость, в т.ч. НДС, руб.				
Минимальный тираж от 50 экз.				
Номенклатура		Формат А5	Формат А4	Формат А3
Календарь карманный	22,00			
Календарь перекидной, 6 листов на пружинке, красочность 4+4		220,00	450,00	850,00
Календарь, красочность 4+0, 1 лист		80,00	160,00	350,00
Календарь домика настольный А4 4+0			20,00	
Выставки	12,00			
Бейджи	12,00			

ЛИСТОВАЯ ПЕЧАТЬ ЦИФРОВАЯ, Стоимость, в т.ч. НДС, руб.

Цифровая 80 гр/м2

Формат А5	От 50	От 100	От 300	От 500 до 1600
1+0	24,30	23,45	22,88	22,70
1+1	26,00	24,30	23,20	22,90
4+0	36,30	31,20	27,80	27,10
4+4	40,90	34,10	29,55	28,65
Формат А4	От 50	От 100	От 300	От 500 до 800
1+0	44,55	43,70	43,13	43,01
1+1	46,25	44,55	43,41	43,19
4+0	56,58	51,47	48,06	47,38
4+4	61,15	54,34	49,80	48,90
Формат А3	От 25	От 50	От 100	От 200 до 500
1+0	66,45	63,00	61,30	60,50
1+1	73,30	66,50	63,00	61,30
4+0	104,00	83,60	73,40	68,30
4+4	118,80	91,60	78,00	71,20

Мелованная 115 гр/м2

Формат А5	50	От 100	От 300	От 500 до 1600
1+0	27,90	27,00	26,50	26,40
1+1	29,60	27,90	26,70	26,50
4+0	39,90	34,80	31,40	30,70
4+4	44,50	37,70	33,20	32,30
Формат А4	50	От 100	От 300	От 500 до 800
1+0	26,70	25,90	25,30	25,20
1+1	28,40	26,70	25,60	25,40
4+0	35,20	30,10	26,70	26,00
4+4	38,60	31,80	27,30	26,40
Формат А3	25	От 50	От 100	От 200 до 500
1+0	72,10	65,30	61,88	60,20
1+1	85,70	72,10	65,30	61,90
4+0	140,20	99,30	78,90	68,70
4+4	167,40	112,90	85,70	72,10

ПРОЧИЕ РЕДАКЦИОННЫЕ УСЛУГИ

ПРОЧИЕ УСЛУГИ, стоимость, в т.ч. НДС, руб.	
Скрепление листиковой пружиной, за шт.	4
Ламинация А4	29
Сканирование, за стр.	25
Копирование, за стр.	25

РАЗРАБОТКА ДИЗАЙНА, стоимость, в т.ч. НДС, руб.

Фотографии для соцсетей	5 000
Фотографии для СТОРИС	15 000

РЕДАКЦИОННЫЕ УСЛУГИ, стоимость, в т.ч. НДС, руб.

Репортаж с места проведения мероприятия с выездом корреспондента (до 5000 знаков, до 10 фото)	15 000
Репортаж с места проведения мероприятия с выездом корреспондента (видео до 35 мин с монтажом)	35 000

Доработка готового материала, написание статьи из материала заказчика

до 2000 знаков	5 000
От 2000 до 5000 знаков	7 000

Отбор фотографий для публикации

Обработка фотографий

PDF версия газеты, за номер (файл)

Заверенная PDF версия газеты, за номер (на бумаге)

Людмила ГОРОХОВА,
главный редактор газеты «Сана олох».

Ахсаана 1080. Хайлаг саянхата: 22